[2019] 2 S.C.R. 41

ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਲਿਮਟਿਡ (ਜੇ.ਏ.ਐਲ.)

ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਰਾਹੀਂ

ਬਨਾਮ

ਟਿਹਰੀ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ

(ਟੀ.ਐਚ.ਡੀ.ਸੀ.) ਆਪਣੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1539)

ਫਰਵਰੀ 07, 2019

[ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996:

ਧਾਰਾ 31(7)(a)- ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਲਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਵੀ ਦਿੱਤਾ - ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਆਜ ਦੇਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਵਿਆਜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਕਿਉਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਿਧਾਂਤ/ਨਿਯਮ:

‘ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ’ (ejusdem generis) ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਪ੍ਰਯੋਗਤਾ - ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ - ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ।

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਕਿ: 1.1 ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ (GCC) ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਨੇ *ਕਲਕੱਤਾ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ ਲਈ ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ GCC ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੀ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਇਕੱਲੇ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ **ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਤਰਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 16] [55-C-E]

XXXXXX

1.2 #ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 1940 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ **ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ

ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ #ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ #ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਜੋ ਕਿ 1940 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ **ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ** ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਨਾਲ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ GCC ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰੇ 19 ਅਤੇ 20] [56-C-D, 57-H, 58-A-B]

ਸਕੱਤਰ, ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਉੜੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਸੀ. ਰਾਏ **(1992) 1 SCC 508: [1991] 3 Suppl. SCR 417 - ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ।**

ਟਿਹਰੀ ਹਾਈਡਰੋ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ.) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਲਿਮਟਿਡ **(2012) 12 SCC 10: [2012] 8 SCR 813;** **ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2009) 12 SCC 26: [2009] 10 SCR 841;** ਸ਼੍ਰੀ ਕਮਾਚੀ ਅੰਮਾਂ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਰੇਲਵੇ ਮੈਨੇਜਰ (ਵਰਕਸ), ਪਾਲਘਾਟ ਅਤੇ ਹੋਰ **(2010) 8 SCC 767: [2010] 10 SCR 487;** ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਾਈਟ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ **(2015) 9 SCC 695: [2015] 6 SCR 488;** ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਤਰੰਜਨ ਮੈਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ **(2017) 9 SCC 611: [2017] 11 SCR 722;** ਰਿਲਾਇੰਸ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਤੇਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਨਿਗਮ ਲਿਮਟਿਡ **(2018) 9 SCC 266: [2018] 6 SCR 618 - ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

*ਕਲਕੱਤਾ ਬੰਦਰਗਾਹ ਲਈ ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਡੀ-ਸਪੇਸ-ਏਜ (De-Space-Age) **(1996) 1 SCC 516: [1995] 6 Suppl. SCR 327- ਵਿਲੱਖਣ।**

#ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ **(1999) 1 SCC 63: [1998] 2 Suppl. SCR 660 - ਵਿਲੱਖਣ।**

XXXXXX

ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (ਜੇ. ਏ. ਐਲ.) ਬਨਾਮ
ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ. ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ 43

2. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਦਾ ਨਿਯਮ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖੰਡ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ, ਇਹ ਨਿਯਮ 'ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ'। [ਪੈਰਾ 21] [58 C, E-F]

ਲੋਕਮਤ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ **(1999) 6 SCC 275: [1999] 3 SCR 907;** ਭਾਰਤ ਹੈਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗਲੋਬ ਹਾਈ-ਫੈਬਸ ਲਿਮਟਿਡ **(2015) 5 SCC 718 - ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੇਸ ਹਵਾਲਾ		
[1995] 6 Suppl. SCR 327	ਵਿਲੱਖਣ	ਪੈਰਾ 4
[2012] 8 SCR 813	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 5
[1998] 2 Suppl. SCR 660	ਵਿਲੱਖਣ	ਪੈਰਾ 6
[2009] 10 SCR 841	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 10
[1991] 3 Suppl. SCR 417	ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 12 (a)
[2010] 10 SCR 487	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13
[2015] 6 SCR 488	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13
[2017] 11 SCR 722	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13
[2018] 6 SCR 618	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 14
[1999] 3 SCR 907	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 21
(2015) 5 SCC 718	ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 21

XXXXXX

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1539.

2011 ਦੇ FAO (OS) ਨੰਬਰ 596 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 14.12.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਰੁਪਿੰਦਰ ਐਸ. ਸੂਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਵਨ ਉਪਾਧਿਆਏ, ਸਰਬਜੀਤ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਤੀ ਚੋਪੜਾ, ਰਤਿਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿਨੇਦ ਕੁਮਾਰ ਬੇਹਰਾ,

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਾਤੀ ਸਮਿਤਾ ਪਾਤੀ, ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰਮੀਲਾ ਉਪਾਧਿਆਏ ਲਈ), ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਗੌਰਬ ਬੈਨਰਜੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪੁਨੀਤ ਤਨੇਜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਹੀਨ, ਮੋਹਿਤ ਪਾਂਡੇ, ਐਸ.ਬੀ. ਮੁਖਰਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਕਾ ਚੈਟਰਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਸਿਨਹਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਏ.ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ. 1. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ (Leave granted)

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ 18 ਦਸੰਬਰ, 1998 ਨੂੰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੁਝ ਝਗੜੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਖੰਡ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦੋ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤਿੰਨ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਟ, 1996 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1996 ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ। 10 ਅਕਤੂਬਰ, 2010 ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ, ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਾਵ, 9 ਅਕਤੂਬਰ, 2007 ਤੱਕ, ਫੈਸਲੇ ਦੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਤੱਕ 10% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 18% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਵਿਆਜ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਵਿਵਾਦ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ (GCC) ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਤਰਾਜ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ 15 ਨਵੰਬਰ, 2011 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ GCC ਦੀਆਂ ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ।

XXXXXX

ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (ਜੇ. ਏ. ਐਲ.) ਬਨਾਮ
ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ. ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ [ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ.] 45

4. ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੰਡ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਪੈਸੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਖੰਡਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"ਖੰਡ 50.0 ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਪੈਸੇ 'ਤੇ ਵਿਆਜ

ਮਾਪ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਚਾਰਜ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਨਾ ਹੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਬਕਾਏ

ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗਰੰਟੀ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬਕਾਇਆ 'ਤੇ ਜੋ ਉਸਦੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੰਡ 51.0 ਵਿਵਾਦ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ।

ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਗਮ ਕੋਲ ਪਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੰਚਾਰਜ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੰਡ 50.0 ਅਤੇ 51.0 ਵਿਵਾਦ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਬਕਾਏ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਜ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਦਵਾਨ ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਬੰਦਰਗਾਹ ਲਈ ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼-ਡੀ-ਸਪੇਸ-ਏਜ' ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ:

“..... ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ

ਫੈਸਲਾ ਦੇਵੇ ਪਰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਬਸ਼ਰਤੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ , ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਆਜ, ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਕਮ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਧਿਰ ਹਿੱਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲੇ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਜ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮਿਆਦ ਸੀ; ਫਿਰ ਇਹ ਵਿਚੋਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ..... ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਜੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਜਾਇਜ਼ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

---

[1] (1996) 1 SCC 516

XXXXXX

5. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਜ

ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਖੰਡਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਖੰਡ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੰਡ 1.2.14 ਅਤੇ 1.2.15 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸਨ ਜੋ ਟਿਹਰੀ ਹਾਈਡਰੋ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ (ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ.) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਲਿਮਟਿਡ[2] ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਨ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ GCC ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਗਠਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ-ਪੱਖੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹਨ:

(i) ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਲਿਮਟਿਡ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ [3] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਲਿਮਟਿਡ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਸੂਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

---

[2] (2012) 12 SCC 10

[3] (1999) 1 SCC 63

XXXXXX

(ii) ਵਿਕਲਪ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

7. ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੂਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੰਡ, ਜਦੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਕਿ ਇਹ ਖੰਡ ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੇ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ GCC ਦੇ ਖੰਡ 51 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ "ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧ" 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੰਡ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ, ਮਤਭੇਦ ਜਾਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਆਦਿ ਕਾਰਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਕੁਝ ਰਕਮ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵਾ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੰਡ 51 ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੰਡ 1.9 ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਖੰਡ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਇਸ ਰੰਗ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਲਪਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਅਤੇ ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਖੰਡ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

9. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਗੌਰਬ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸੂਰੀ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਉਨਾ ਹੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਕੰਡ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੇ ਖੰਡਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '1940 ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਫਰਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫੈਸਲੇ 1940 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਛੂਹਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਸਟੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

XXXXXX

10. ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ GCC ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਖੰਡ ਵਿਵਾਦ ਆਦਿ ਕਾਰਨ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਬਕਾਏ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਬੰਦਰਗਾਹ ਲਈ ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਨੇ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਬੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(7)(a) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ[4] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜਦੋਂ GCC ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਵਿਚੋਲੇ ਕੋਲ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੰਡ 1.9 ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੀ ਅਤੇ GCC ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀ ਜੋ ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੰਡ G1.09 ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਨ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਤੰਬਰ, 2012 ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ. ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਖੰਡ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਖੰਡਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।

11. ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

[4] (2009) 12 SCC 26

XXXXXX

12. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰਵ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਸਿਧਾਂਤ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

(a) ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਉੜੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਸੀ.ਰਾਏ[5] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ, ਅਰਥਾਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੇਸ਼ਕ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਿਆ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ, ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਜਾਂ ਅਗਾਊਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"43. ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ। ਸਾਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਮਝੌਤਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਨ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉਭਰਦੇ ਹਨ:

(i) ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੰਚਨਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮ ਨਾਲ ਬੁਲਾਓ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਆਜ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਢਲਾ ਵਿਚਾਰ ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਨਾ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 34, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਕ ਰੂਪ (sic ਫੋਰਮ) ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਜਾਂ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਚੋਲੇ ਕੋਲ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਵਿਚੋਲੇ ਤੋਂ ਹੋਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ. ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਹੋਵੇਗੀ।

---

[5] (1992) 1 SCC 508

XXXXXX

(iii) ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਜੀਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ. (ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ)। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(iv) ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਮਝੌਤਾ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਧਿਰ ਵਿਆਜ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਚੋਲੇ ਕੋਲ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਥਾਵਰਦਾਸ [ਸੇਠ ਥਾਵਰਦਾਸ ਫੇਰੂਮਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1955) 2 SCR 48: AIR 1955 SC 468] ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਅਣ-ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਛਾਪ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਨਾ ਕੇਸ [(1988) 1 SCC 418: (1988) 1 SCR 253] ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ।

(v) ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਆਜ (ਪੂਰਵ-ਹਵਾਲਾ ਮਿਆਦ)। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੰਚਨਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(b) ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੌਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

XXXXXX

(c) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੀ.ਸੀ. ਰਾਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ:

"44. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਧਿਰ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਵਾਦ (ਮੂਲ ਰਕਮ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਜ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮਿਆਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ - ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਵਜੋਂ - ਵਿਚੋਲੇ ਕੋਲ ਭੇਜਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।"

(d) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਮੁੜ-ਵਿਆਜ

7. ਵਿਆਜ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਖੰਡ G1.09 ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ:

"G.1.09. ਇਕ ਪਾਸੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ, ਮਤਭੇਦ ਜਾਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਜ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇੰਚਾਰਜ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

xx xx xx

XXXXXX

14. ਪੁਰਾਣੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੋਕ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।"

13. ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਮਾਚੀ ਅੰਮਾਨ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਰੇਲਵੇ ਮੈਨੇਜਰ (ਵਰਕਸ), ਪਾਲਘਾਟ ਅਤੇ ਹੋਰ[6] ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਾਈਟ ਪਾਵਰ

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ[7] ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸ਼੍ਰੀ ਚਿਤਰੰਜਨ ਮੈਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ[8] ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.) ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ? ਇਹ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ GCC ਦੇ ਖੰਡ 16 (2) ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ 1940 ਐਕਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੋਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

"16. ਅੰਬਿਕਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ [ਅੰਬਿਕਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2017) 14 SCC 323] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਰੋਕ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅੰਬਿਕਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ [ਅੰਬਿਕਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2017) 14 SCC 323] ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "1940 ਐਕਟ") ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਇਸ ਨੇ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜੀਸੀ ਰਾਏ [ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਸੀ. ਰਾਏ, (1992) 1 SCC 508] ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੀ। 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ, ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਮਝੌਤਾ

ਪੂਰਵ-ਫੈਸਲਾ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅੰਬਿਕਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ [ਅੰਬਿਕਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2017) 14 SCC 323] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

---

[6] 2010) 8 SCC 767

[7] (2015) 9 SCC 695

[8] (2017) 9 SCC 611

XXXXXX

ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (ਜੇ. ਏ. ਐਲ.) ਬਨਾਮ
ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ. ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ [ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ.] 53

14. ਰਿਲਾਇੰਸ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਆਇਲ ਐਂਡ ਨੈਚੁਰਲ ਗੈਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ[9] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੁੜ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਜੋ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਕੋਲ ਵਿਆਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕੁਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੁਕਾਵਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਖੰਡਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਗਠਨ ਦੀ ਪਰਖ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਖੰਡ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਦਾਅਵਿਆਂ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਦੇ ਹਨ, ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ, ਮਤਭੇਦ, ਜਾਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੱਲੋਂ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਜ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੋਕ ਲੱਭਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਇਕ ਖੰਡ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ਸ਼ਾਸਤਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੰਡ, ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮਿਆਦ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (7) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (7) ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

---

[9] (2018) 9 SCC 266

XXXXXX

15. ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"24. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਕੋਲ ਵਿਆਜ ਐਕਟ, 1978 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕੁਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਾਬੰਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਜ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਦਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੂਲ ਰਕਮ 'ਤੇ ਪਰਜੀਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਖੰਡ 'ਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਖੰਡ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਪਰਖ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਖੰਡਾਂ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ, ਪੂਰਵ-ਸੰਦਰਭ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੂਜੇ ਅੰਬਿਕਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੇਸ [ਅੰਬਿਕਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2017) 14 SCC 323: (2018) 1 SCC (Civ) 257] ਵਰਗੇ ਖੰਡ ਨੂੰ ਟਿਹਰੀ ਹਾਈਡਰੋ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (ਟਿਹਰੀ ਹਾਈਡਰੋ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਲਿਮਟਿਡ, (2012) 12 SCC 10 : (2013) 2 SCC (Civ) 122] ਦੇ ਖੰਡ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ, ਮਤਭੇਦ, ਜਾਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੱਲੋਂ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਆਜ

ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੋਕ ਲੱਭਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਇਕ ਖੰਡ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਸਟ ਅੰਬਿਕਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੇਸ [ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਅੰਬਿਕਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ, (2016) 6 SCC 36: (2016) 3 SCC (Civ) 36] ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਕਾਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੰਡ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮਿਆਦ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (7) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (7) ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। "

XXXXXX

ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (ਜੇ. ਏ. ਐਲ.) ਬਨਾਮ
ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ. ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ [ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ.] 55

16. ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ GCC ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਦੀ ਰੋਕ

ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਬੰਦਰਗਾਹ ਕੇਸ ਲਈ ਟਰੱਸਟੀ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਇਕੱਲੇ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਤਰਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

17. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਯਕੀਨਯੋਗ ਹੈ। GCC ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਟੀ.ਐਚ.ਡੀ.ਸੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ GCC ਦੇ ਖੰਡ 1.2.14 ਅਤੇ 1.2.15 ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਮਾਮਲਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਉਹੀ ਉਸਾਰੀ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਹੈ।

18. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

19. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਵਾਬ ਰਿਲਾਇੰਸ ਸੈਲੂਲੋਜ਼ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ:

XXXXXX

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟਿਹਰੀ ਹਾਈਡਰੋ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (supra) ਦੇ ਖੰਡ ਦੇ ਉਲਟ, ਖੰਡ 16 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇੰਨੀ ਵਿਆਪਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਟਿਹਰੀ ਹਾਈਡਰੋ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (supra) ਦੇ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ, ਮਤਭੇਦਾਂ ਜਾਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ; ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟਿਹਰੀ ਹਾਈਡਰੋ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (supra) ਦੇ ਖੰਡ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਜ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ "ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ [(1999) 1 SCC 63] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖੰਡ 1.09 ਵਿਆਜ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਖੰਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ: (SCC ਪੰਨਾ 67, ਪੈਰਾ 9)

"1.09. ਵਿਵਾਦ ਆਦਿ ਕਰਕੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ, ਅੰਤਰ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਜ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਜਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਚਕਾਰ ਗਲਤਫਹਿਮੀ। "

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਖੰਡ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਤਰਕ ਹੇਠਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ: (SCC ਪੰਨਾ 67, ਪੈਰਾ 10)

"10. ਇਸ ਖੰਡ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਲਤਫਹਿਮੀ। ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਨ ਜਾਂ ਬਕਾਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਕਮ ਜੋ ਸਰਕਾਰ

ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਖੰਡ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬੰਧਤ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

XXXXXX

ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (ਜੇ. ਏ. ਐਲ.) ਬਨਾਮ
ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ. ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ [ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ.] 57

18. ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ [1999) 1 SCC 63] ਵਿੱਚ ਖੰਡ 1.09 ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਖੰਡ ਦੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਖੰਡ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਈਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

19. ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਖੰਡ G1.09 ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ, ਮਤਭੇਦ ਜਾਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-ਇੰਚਾਰਜ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-

ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੰਡ ਜੀ 1.09 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ, ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ [(1999) 1 SCC 63] ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।"

20. ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਕੇਸ ਜੋ ਕਿ 1940 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਸਈਦ ਅਹਿਮਦ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ GCC ਦੇ ਖੰਡ 50 ਅਤੇ 51 ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇਹ ਖੰਡਾਂ ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ. ਕੇਸ ਵਿੱਚ GCC ਦੇ ਖੰਡ 1.2.14 ਅਤੇ 1.2.15 ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੀ।

XXXXXX

21. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

"18. ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਦਾ ਨਿਯਮ ਸਾਨੂੰ ਸੇਧ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਜੋ ਸਮਾਨ ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਰੰਗ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੋਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਭਾਵ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਦਾ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਵੱਖਰੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖੰਡ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ. ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ, ਇਹ ਨਿਯਮ 'ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ'। (ਦੇਖੋ ਲੋਕਮਤ ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ 10)। ਦਰਅਸਲ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੰਡ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਹੈਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਗਲੋਬ ਹਾਈ-ਫੈਬਸ ਲਿਮਟਿਡ[11] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ:

XXXXXX

ਜੈਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (ਜੇ. ਏ. ਐਲ.) ਬਨਾਮ
ਟੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਸੀ. ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ [ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ.]

"12. ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਣਉਲੰਘਣਯੋਗ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸੰਕੇਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਖ਼ਰਾਬੀ ਨੂੰ ਆਮ ਆਯਾਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸੀਮਤ ਅਰਥ ਜੋੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ ਦੇਣ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਸਕਾਰਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

---

[10] (1999) 6 SCC 275

[11] (2015) 5 SCC 718

"ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਸਫ਼ਲ ਹੋਣ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਨਿਯਮ ਵੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨੌਕਰ ਹੈ ਪਰ ਮਾੜਾ ਮਾਲਕ ਹੈ।"

ਇਸ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਦਾ(ejusdem generis) ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਸੰਕੀਰਣ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਦੇਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ.

xx xx xx

15. ਇੱਥੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ "ਹੋਰ" ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਨੀਤੀ ਸੀਮਤ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। "ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (1) ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵਿੱਚ "ਹੋਰ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਆਮਤਾ ਨੂੰ "ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਦਾ ਨਿਯਮ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕੋ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ "ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨੁਕਸ" ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 129 ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ "ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ" ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਲਈ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਰਥਾਤ, "ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਪਰ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ "ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸਨ। ਇਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ "ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ" ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ" ਸ਼ਬਦ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ ਜੋ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਜਾਤੀ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

XXXXXX

16. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਖੰਡ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ।" ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ "ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ" ਜਾਂ "ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ" ਦੇ ਨਾਲ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ (ejusdem generis) ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi